

עמ' ר"ג שנת תר"ע

פרשת כי-תשא

ולפנים, וע"ז מורה שם אהרן כמבואר כ"ז במהר"ל ז"ל, ולכך ה' מתירא מן העונש שהגיע להם ונגפם והוציאם לחוץ שמה ח"ו נדחו לגמרי, ולכך ה' עצב, אבל אחר ששמע שהם יר"ש ונתקדש ש"ש ע"י כמ"ש בקרובי אקדש וגו' ולכך וידום אהרן, דעיקר בריאת האדם הוא להרבות כבוד שמים כמ"ש (ישעי' מ"ג) עם זו יצרתי לי תהלתי יספרו, ואחר שנתקדש ש"ש על ידם כבר עשו את שלהם בעולם, והלכו לאור באור החיים וזכו בחלקם לעוה"ב, ולכך וידום אהרן ושמה עוד בקידוש ש"ש, וע"י ששמה שמחה שלמה בקידוש ש"ש שנצמח מזה עד שמינת בנין לא תפסה אצלו מקום כלל, הרי שהיתה לו השתוקקות עליונה בלי שום אמצעי זכה ונתיחד אליו הדיבור בלי שום אמצעי, וזה הענין גופו ה' ברע"ק דאמר ששמע שנתקדש ש"ש וכבוד ה' נתרבה ע"י בניו כמ"ש אלא כך אמרתם וכו' תורת אלקיו בלבנו, לכן ה' מנוחם: והבן היטב:

שנת תרע"ה - עמ' רמ"ג
במד"ר (פ' מ"א) א"ר אבהו כל מ' יום שעשה משה למעלה ה' לומד תורה ושוכח, אמר רבש"ע יש לי מ' יום ואיני יודע דבר, מה עשה הקב"ה משהשלים מ' יום נתן לו את התורה מתנה שנאמר ויתן אל משה, ויש להבין א"כ כל מ' יום ה' לריק ח"ו כל יגיעו ולמה הזיקהו הקב"ה לכך, ועוד למה אמרו ז"ל בכל מקום שהתורה נתנה למ' יום, ונראה לפרש שמ"מ נשאר מכל פעם רושם הלימוד עד שביום הארבעים

נשבצו באו בו כל הרשימות, וזוה נעשה כלי מוכן לקבל המתנה עד שלא ה' שוכח עוד, ואלמלא הרשימות שנתקבצו אצלו כל מ' יום לא ה' מועיל מה שניתנה לו לבסוף מתנה שעדיין ה' שוכח:
וכע"ז דוגמא זו יש לומר ביום השבת שמכל הטורח שאדם טורח בששת ימי המעשה בעבודת הש"י, אף שבכל פעם נשכח ממנו ע"י טורח המלאכה והפרנסה, מ"מ נשאר רשימו מהם וכשמגיע שבת אז מתקבצות כל הרשימות שאפי' מחשבה טובה לבדה איננה נאבדת, אלא מכל אלה נעשה כלי לקבל את השבת, ויובן עפ"י מה שהגדנו פירוש מה שנאמר ויכלו השמים והארץ וגו', היינו שבריות כל יום ויום היתה בפ"ע, ובשבת שהיא נשמת הבריאה נעשה מכולם כלל אחד, כמו הנשמה שבאדם מאתדת כל חלקי האדם לעשותם אחד וכל אבר כלול מכולם שהרי אין הסומא מוליד סומא, וזה מחמת כח הנשמה שבו, כן הוא שבת בעולם, וע"כ השבת מאסף ומאחד כל הרשימות וכל ההרהורים הטובים והם עושים אותו כלי ראוי לקבל שבת:

ומכאן לימוד לאדם שלא יפול לבו עליו בראותו שהוא לומד ושוכח ומכל עבודתו עבודת הקודש הוא נופל כפעם בפעם, אל יחשוב כי לריק ח"ו יגיעו, שמכל אלה נשאר רשימו עכ"פ ואינו נאבד מאומה ח"ו והם העושים אותו- כלי מוכשר לימים יבואו, ואם לא בעוה"ז יהי לעולם הבא, ומ"מ אינו נאבד מאומה:

20
30
40

שנת תרע"ה - עמ' רמ"ד

במד"ר (פ' מ"א) שאמר אהרן עד שאני בונה [למזבח] לעצמי משה ירד, בנה אותו ולא ירד מיד וישכימו ממחרת, ויש להבין איך חשב שבתוך שהוא לבנהו לעצמו ירד משה, הלא לא ה' לו לירד עד יום המחרת שהרי יום העלי' אין לילו עמו ונמצא ארבעים יום כליו בשבעה עשר בתמוז שהוא מחרת בנין המזבח כמו שפירש"י ז"ל, וגם יש להבין באמת למה לא התעצל בבנין המזבח עד שלא יגמרנו היום אלא ממחרת אחר שש שעות שאז הוא זמן ירידת משה, מכל הליו נראה שגם אהרן טעה בהאי חושבנא ולא ידע שיום העלי' לא קחשיב משום שאין לילו עמו, ולכן בכל רגע ורגע חשב שמשוה ירד, עד המכוש האחרון, ואפשר לומר שהטעות נצמחה מזה, כי הנה הלילה הוא הכנה ליום שלאחריו כסדר בריאתו של עולם כמ"ש ויהי ערב ויהי בקר ובמדרש (ב"ר פ' י"ב) מחשבה בלילה ומעשה ביום, ש'מחשבה היא הכנה למעשה, כן הוא בעבודת האדם הלילה הוא הכנה ליום וכענין שאמרו ז"ל (זבחים י"ב) לילה לקדושה ויום להרצאה, ובאשר ארבעים היום שהי' בהר היו כעין ארבעים היום של יצירת הולד כבמדרש, וכל יום הוסיף שלימות, ה' כל לילה הכנה להיום, ולפי"ז ה' צריך גם ביום הראשון להיות לילו עמו, אך הנה משה ה' תמיד מוכן לנבואה ולא ה' צריך להכין עצמו לכך כמ"ש הרמב"ם, וכמ"ש עמדו ואשמעה מה יצוה ה' לכם, וא"כ הם שידעו מעלת משה חשבו שכמו למטה שאין צריך להכנה לנבואתו בודאי כן למעלה, וליתא להטעם והכנה ושוב גם יום הראשון נחשב בכלל.

אבל זה טעות כבש"ס יבמות (ק"ה): וכי משה ה' הגון ללימוד תורה מפי הגבורה, אף שלנבואה מעולם הגון כבמד"ר שמות (פ' א') ונרא אותו כי טוב הוא הגון לנביאות, אינו דומה לימוד התורה מפי הגבורה לנבואה, ע"כ אין רא"י מנבואה ללימוד התורה בשמים ושוב נצרכת לזה הכנה וע"כ אין יום הראשון שלא ה' לילו עמו מן המנין:
ומכאן לימוד לכל איש שסדר היום תלוי בסדר הלילה, ולפי הכנת לילה כן הוא היום, וכמו שהי' המאמר בפי החסידים הראשונים בלשון אשכנז "או מ'שלאפט גוט זאווענט מען גוט" (אם ישנים טוב גם מתפללים טוב):

5
10